

**HOZIRGI ZAMONDA PEDAGOGIKA FANINING O'RNI VA AHAMIYATI,
DOLZARBLIGI, KELAJAGI TARAQQIYOTI**

Ahmedjanova Parvina

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat Pedagogika universitetining
tayanch doktoranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15124357>

***Annotatsiya.** Ushbu maqolada zamonaviy jamiyatda pedagogika fanining o'rni va ahamiyati yoritilgan. Hozirgi davrda pedagogika ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, shaxsiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlash, ijtimoiy va madaniy muammolarni hal etish, mehnat bozoriga moslashish kabi dolzarb masalalarni hal etishda muhim ahamiyat kasb etadi. Raqamli texnologiyalarning rivojlanishi pedagogik yondashuvlarning innovatsion shakllarini yaratishni talab qilmoqda. Shuningdek, pedagogika shaxsiylashtirilgan ta'lim, hayot davomida o'qish va yoshlarning psixologik rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda ham asosiy rol o'ynamoqda. Maqolada pedagogikaning globallashuv va madaniyatlararo muloqotdagi o'rni ham ko'rib chiqilgan.*

***Kalit so'zlar:** pedagogika, zamonaviy ta'lim, innovatsion yondashuv, shaxsiy rivojlanish, mehnat bozoriga moslashish, raqamli pedagogika, madaniyatlararo muloqot.*

**РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ, АКТУАЛЬНОСТЬ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
ПЕДАГОГИКИ В СОВРЕМЕННУЮ ЭПОХУ**

***Аннотация.** В данной статье описывается роль и значение педагогики в современном обществе. В современный период педагогика имеет большое значение в решении таких актуальных вопросов, как модернизация образовательного процесса, поддержка развития личности, решение социальных и культурных проблем, адаптация к рынку труда. Развитие цифровых технологий требует создания инновационных форм педагогических подходов. Педагогика также играет ключевую роль в поддержке персонализированного образования, непрерывного обучения и психологического развития молодых людей. В статье также рассматривается роль педагогики в глобализации и межкультурной коммуникации.*

***Ключевые слова:** педагогика, современное образование, инновационный подход, развитие личности, адаптация к рынку труда, цифровая педагогика, межкультурная коммуникация.*

THE ROLE AND IMPORTANCE, RELEVANCE, AND FUTURE DEVELOPMENT OF PEDAGOGY IN THE MODERN ERA

Abstract. *This article discusses the role and importance of pedagogy in modern society. Nowadays, pedagogy plays an important role in solving such urgent issues as modernization of the educational process, support for personal development, solving social and cultural problems, and adaptation to the labor market. The development of digital technologies requires the creation of innovative forms of pedagogical approaches. Pedagogy also plays a key role in supporting personalized education, lifelong learning, and the psychological development of young people. The article also examines the role of pedagogy in globalization and intercultural dialogue.*

Keywords: *pedagogy, modern education, innovative approach, personal development, adaptation to the labor market, digital pedagogy, intercultural dialogue.*

Pedagogika fanining istiqboli va ahamiyati quyidagi omillar bilan belgilanadi:

Kelajak: Raqamli pedagogika: Texnologiyalar rivojlanishi bilan onlayn va aralash ta'lim shakllari kengaymoqda. Bu pedagogik yondashuvlarning raqamli talablarga moslashishini taqozo etadi. Shaxsiylashtirilgan ta'lim: Sun'iy intellekt va ma'lumotlarga asoslangan yondashuvlar har bir o'quvchiga individual yondashuvni ta'minlaydi. Hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirish: Kelajak ta'limi nafaqat bilim berishga, balki hayotiy va ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirishga ham yo'naltiriladi. Ko'p madaniyatli pedagogika: Globallashuv sharoitida ta'lim jarayonida ko'p madaniyatlilik va inklyuzivlikni rivojlantirish muhim. Psixologik yondashuvlarning integratsiyasi: Shaxsiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlovchi psixologik yondashuvlar pedagogik jarayonlarga chuqur integratsiya qilinmoqda. 2. Ahamiyati: Ijtimoiy-madaniy o'zgarishlarga moslashish: Zamonaviy jamiyatda ijtimoiy va madaniy o'zgarishlar ta'limning moslashuvini talab qiladi. Ko'nikmalarni yangilash: Mehnat bozorida o'zgarishlar pedagogikani yangi ko'nikmalarni shakllantirishga yo'naltiradi. Ta'lim sifatini oshirish: Innovatsion pedagogik usullar va interaktiv texnologiyalar yordamida ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish dolzarb vazifa hisoblanadi. Muvaffaqiyatli tarbiya tizimlari: O'z-o'zini anglash, o'zini o'zi boshqarish va ijtimoiy mas'uliyat kabi shaxsiy fazilatlarini shakllantirish dolzarb pedagogik muammo hisoblanadi. Inson kapitalini rivojlantirish: Ta'lim jarayoni jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatishi sababli, pedagogik fanlarning ahamiyati ortmoqda. Shu bilan bir qatorda oliy o'quv yurtlarida pedagogika fanining ahamiyati juda katta va u quyidagi omillar bilan belgilanadi:

1. Bo'lajak pedagoglarni tayyorlash:

Mutaxassislik bazasi: Pedagogika fani bo'lajak o'qituvchilarga nazariy va amaliy bilimlar beradi, bu esa ularning kasbiy tayyorgarligini ta'minlaydi.

Ta'lim texnologiyalari: O'quvchilar yangi pedagogik usullar va texnologiyalarni o'rganadi, bu esa ularning o'qituvchilik faoliyatiga innovatsion yondashuvni shakllantiradi. Ta'lim jarayonini boshqarish: Pedagogika nazariyasi va amaliyoti o'qituvchilarga ta'lim jarayonini to'g'ri tashkil etish va boshqarish ko'nikmalarini beradi.

2. Shaxsiy rivojlanish va kompetensiyalar:

Pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirish: Pedagogika fani talabalarda o'quv jarayonini tashkil etish, o'quvchilar bilan samarali muloqot o'rnatish va tarbiyaviy ishlarni olib borish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Psixologik bilimlar: Pedagogika psixologiya bilan bog'liq bo'lib, talabalarga ta'lim oluvchilarning yosh xususiyatlarini va psixologik jarayonlarni tushunishga imkon beradi.

Refleksiv yondashuv: o'quvchilar o'z pedagogik faoliyatini tahlil qilish va o'zgarishlarni amalga oshirish ko'nikmasini rivojlantiradi.

3. Ilmiy-tadqiqot faoliyati:

Pedagogik tadqiqotlar: Oliy ta'limda pedagogika bo'yicha ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borish muhim. Bu, o'z navbatida, ta'lim jarayonini takomillashtirish va yangi metodlarni joriy etish imkonini beradi.

Pedagogik innovatsiyalar: Ilmiy izlanishlar orqali ta'lim tizimiga yangi innovatsion yondashuvlar joriy etiladi.

4. Zamonaviy ta'limga moslashish:

Hayot davomida o'qish: Pedagogika talabalarga uzluksiz o'rganish va o'z-o'zini rivojlantirish zarurligini o'rgatadi.

Madaniy va ijtimoiy kontekst: Pedagogik bilimlar orqali talabalarda ijtimoiy va madaniy o'zgarishlarga moslashish qobiliyati rivojlanadi.

Axborot texnologiyalari bilan integratsiya: Zamonaviy pedagogika fanida raqamli vositalardan foydalanishning didaktik asoslari ham ko'rsatiladi.

5. Ta'lim sifatini oshirish:

Metodik tayyorgarlik: Pedagogika fani zamonaviy o'qitish usullarini o'rgatadi va o'quv jarayonining samaradorligini oshirishga qaratilgan bilimlarni beradi. Talabalar faolligini oshirish: Interaktiv va konstruktiv yondashuvlar orqali oliy ta'limda talabalar faolligi oshadi. Oliy o'quv yurtlarida pedagogika fanining o'qitilishi zamonaviy ta'lim muammolariga yechim topish va

malakali pedagog kadrlarni tayyorlashda muhim ahamiyatga ega. Hozirgi zamonda pedagogika fani jamiyatning turli sohalarida muhim ahamiyatga ega bo'lib, uning o'rni quyidagi yo'nalishlarda ko'zga tashlanmoqda:

1. Ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish:

Innovatsion yondashuvlar: Pedagogika zamonaviy texnologiyalar bilan integratsiyalashgan holda ta'lim jarayonini samarali tashkil etishga yordam beradi. Masofaviy va aralash ta'lim formatlarining rivojlanishi pedagogik usullarning yangilanishini taqozo etmoqda. Interaktiv va raqamli vositalar: Ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanish pedagogikaning zamonaviy yo'nalishlariga asos bo'lib xizmat qilmoqda. Ko'nikma va kompetensiyalarga yo'naltirish: Hozirgi pedagogika nazariy bilimdan ko'ra ko'nikma va amaliyotga ko'proq e'tibor qaratmoqda. 2. Shaxsiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlash: Hayot davomida ta'lim olish: Zamonaviy jamiyatda hayot davomida o'qish va rivojlanish pedagogikaning muhim qismiga aylandi. Yoshlar va bolalar psixologiyasi: Pedagogika bolalar va o'smirlarning psixologik rivojlanishini hisobga olgan holda ularni qo'llab-quvvatlash usullarini ishlab chiqadi. Shaxsiylashtirilgan ta'lim: Har bir o'quvchining o'ziga xos xususiyatlarini inobatga olib, individual yondashuvlarni qo'llash pedagogikaning dolzarb masalasidir.

3. Ijtimoiy va madaniy ahamiyat:

Inkluziv ta'lim: Har xil ehtiyoj va imkoniyatlarga ega bolalarni birgalikda o'qitish pedagogik yondashuvlarning qayta ko'rib chiqilishini talab qiladi. Madaniyatlararo muloqot: Globallashuv jarayonida pedagogika madaniyatlararo muloqotni rivojlantirishda muhim rol o'ynamoqda. Tarbiyaviy ahamiyat: Yosh avlodni axloqiy, vatanparvarlik va ijtimoiy mas'uliyat kabi qadriyatlarda tarbiyalashda pedagogika asosiy rolni bajaradi.

4. Mehnat bozoriga moslashish:

Yangi kasb va ko'nikmalar: Tez o'zgarayotgan iqtisodiyot va mehnat bozoriga moslashish uchun pedagogika yangi ko'nikmalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan. Professional rivojlanish: Pedagogik treninglar va qayta tayyorlash kurslari orqali mutaxassislar malakasini oshirish pedagogikaning muhim vazifasiga aylandi. Ta'lim sifatini boshqarish: Innovatsion metodlar va monitoring tizimlari orqali ta'lim sifatini nazorat qilish pedagogik jarayonning ajralmas qismidir.

5. Ijtimoiy muammolarni hal etish:

Ota-onalar bilan hamkorlik: Pedagogik trening va maslahatlar oilaviy tarbiyada muhim ahamiyatga ega bo'lib, ota-onalarni pedagogik jarayonga jalb qiladi. Psixologik qo'llab-quvvatlash: Stress va depressiya kabi muammolarni yengish uchun pedagogika psixologiya bilan

integratsiyalashgan holda muhim yordam beradi. Ma'naviy tarbiya: O'quvchilarning ma'naviy-axloqiy rivojlanishi pedagogikaning asosiy maqsadlaridan biridir. Xulosa o'rni da aytish joizki : Hozirgi zamonda pedagogika fani faqat bilim berishga qaratilgan emas, balki shaxsiy va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish, zamonaviy mehnat bozoriga tayyorlash va madaniyatlararo muloqotni shakllantirish kabi vazifalarni ham bajar

REFERENCES

O'zbek tilidagi adabiyotlar:

1. Karimov I.A. (2016). Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. Toshkent: Ma'naviyat.
2. Yo'ldoshev Q., Qodirov M. (2020). Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi.
3. Xodiyeva Z.Sh. (2019). Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Ilm Ziyo.
4. Ziyoyeva D. (2021). Ta'lim tizimini raqamlashtirishning dolzarbligi. Toshkent: Fan va texnologiya
5. Rasulov B. (2022). Innovatsion ta'lim texnologiyalari. Toshkent: Sharq.

Chet tillardagi adabiyotlar:

6. Vygotsky, L.S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge: Harvard University Press.
7. Dewey, J. (1916). Democracy and Education: An Introduction to the Philosophy of Education. New York: Macmillan.
8. Freire, P. (1970). Pedagogy of the Oppressed. New York: Continuum.
9. Siemens, G. (2005). Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age. International Journal of Instructional Technology and Distance Learning.
10. Fullan, M. (2013). The New Pedagogy: Students and Teachers as Learning Partners. Collaborative Leadership.
11. UNESCO (2021). The Futures of Education: Learning to Become. UNESCO Report
12. European Commission (2020). Digital Education Action Plan (2021-2027). Official Website
13. OECD (2019). Trends Shaping Education. OECD Library
14. Pedagogical Sciences Journal (2023). Innovative Approaches to Modern Pedagogy. ResearchGate
15. ERIC Database. Pedagogy and Digital Transformation in Education. ERIC